Epistola missa studētibus

y Sequitur alia epistola ab eodem cācellario missa eisdem studentib⁹ collegij nauerre parisieñ.

Ecce pario votis vestris/socij ⁊ fratres dilectissimi. Nup siquidem ad vos vnam excogitationibus meis litteris exposui. Hoc bonū p̄cipue ꝯmonens. q̄tinus electioribꝫ doctrinis vestrnm studiū insudaret. Neq; enim habetis necesse/instar virgilij in luto aurū querere. aut ex sterilis doctrine petra sugere mel oleūq; de saxo durissimo. Sup addidi colendū sic ītellectum esse. vt incultus et arid⁹ minime desereret affect⁹ sed trāsiretis ī affectū cordis. Rescripsistis ista beniuole vos accepisse. et vt tale aliquid pluries agerē postulastis. Sic fiat. ¶ Accipite rursus aliud qd̄ ex familiari vobiscū allocutōne/meum alleuet studium/quod animū īdignabundo luctu plenūq; exoneret/amaricatōnis bilem euomat. cui tamē vsq̄ quaq; sua nō desit vtilitas. ¶ Olim pluries sed noissime crebri⁹ atq; ꝓfūdius/in q̄dā ocio aduerse valitudinis mee/pia meditatōue recogitaui statū alme vniuersitatꝫ parisieñ. matris mee/vt absentiā meā ab ea/ego vnus ex filijs eius minimis/mentꝫ p̄sētia cōpensarem. Occurrūt animo multa sp in ea preclaris laudib⁹ attollenda. Aspicit quippe tanq̄ coruscus quidā sol spūalis/ecclesiasticam machinā irradians. errorū quoq; tenebrosas caligines/sua nitenti puroq; fulgore dispergens. Uidet insup q̄si fluui⁹ ille paradisi/in quatuor ꝑtes diuis⁹/irrigās vniuersā supficiem terre. ¶ Sed heu hic nihil apud nos ex omni parte beatū. Ingerunt se rursus cogitatōi mee non pauca lugubria/⁊ q̄ seuerā correctōis aut emēdatōis manū exigūt. q̄le ē illd̄ q̄ ꝯtētōse opinionū atꝫ sententiaꝝ ꝑtialitates quedā illic nimis pertinaces ꝑstrepūt. que et studium veritatꝫ interrumpūt plurimū. ⁊ totū vniuersitatis corp⁹ actuosum inq̄etū et parum modestum/et tumultuosum magis q̄ sua req̄reret ꝓfessio/cōstituūt. Ab his inq̄etatōnū phas ꝯtētionū q; fluatibꝫ veli vos q̄ntum extiterit alienos effici. Neq; frustra niti om̄es exupare conat⁹ imꝓbos puersorū. p̄sertim vbi ex altiori trahunt sue factionis aut imꝓbitatꝫ originem. Capite q; dico. alioq̄n nūq̄ pax vobis. nūq̄ securitas et studio vestro nūq̄ decēs tanq̄litas dōabit. Obsunt p̄terea ꝑtialitates q̄dā affectate./⁊ vincēdi ꝑtinax animositas. ꝑsonarū insup natōnum/vel p̄acceptio/vel cōtēpt⁹ Non enim sinunt ābulare ī domo dñi cuꝫ ꝯsensu/ꝑ veritatis atꝫ charitatis iter. quod cōmune/pacificum/et a talibꝫ expeditissimum esse debꝫ. Cum christo eni neq; aduena/neq; scitha/neq; barbarus. ¶ Alium subinde in christo cerno vniuersitatis studio defectum et hunc q̄dē maximum. Iste est circa iuuenum disciplinā in moribꝫ īmo ⁊ infundamētali primitiuoꝝ suoꝝ eruditione non mediocris defect⁹/aut error. agēte hoc vt pl'imum nimis exuberāti pedagogoruꝫ multitudine. quoꝝ aliq̄ salua laude bonoꝝ/⁊ absq; cōtumelia cuiusq̄ dixerim vel ceca ignorātia/vel segni neglientia. vel questuosa maleq; placēte adulatione: vel inepta leuitate vel quod intolerabiliter pestifeꝝ est contagioso ꝑuersissime vite exēplo ip̄is suis scholaribꝫ noxij sunt. aq̄bꝫ nō extirpāt malas inclinatōnum radices. sed nutriunt ⁊ augmētāt. dum vl' corrigere eos ne abeant extimescunt. vl' q; religio pietas q; sordēt eis et suum indignum officio deputāt talia suos edocere scholares. aut qm̄ verent̄ ne docētes illd̄. qd̄ negligunt/incidāt illud imꝓperinm pueris etiam notissimum/Turpe est doctori cum culpa redarguit ip̄m. Sic adolescētie frena laxant̄. sic eunt in ad inuētiōibꝫ suis/dimissi s̄m̄ desideria cordis eoꝝ. ⁊ ꝑuitioꝝ auia ruunt p̄cipites. Fiūt exīde cōtūeliosi. vagi. petulantes īobediētes. ꝓni ad īimicicias inferēdas impatientissimi ad illatas. irreligiosi preterea/nihil amplius a paganis d̄ christiana religione ꝑdocti. Postremo vt de q̄busdā Judas apl'us ait Macule sunt. vel vt vulgus loquitur sacci carbonum. alter alterū pessimis modis maculantes. Sed et quales. domi sunt foris in s̄monibꝫ palam faciunt. vbi ꝓ sūma que ibi obseruanda erat morum modestia/insolentissimis atꝫ incōpescibilibus sibilatiōibꝫ. gestibꝫ ⁊ obmurmurationibus omnia cōfundunt et verbū dei cū suo euangelisante probrose spernūt impediunt. turbant. et obrūpunt Nec ꝑuū existimandū est illud incommodū. quoniā satis est scitum illd̄. Ar. Non parum refert iuuenem sic vel sic assuefieri. Et q; certe ex non bñ morigeratis/et ex sinistre instructꝫ adolescentibus/fiūt iuuenes/atꝫ viri postmodum/non tm̄ īutiles reipublice vniuer

sitatis. sed ipius etiaz totum corpus fedāt/ lacerantq; et in bonoꝝ ꝑniciem crudeliter seuiunt. Quid sane miraudū si ex discholis discipulis fiunt perniciosi doctores? Neq; gradus collatus adimit sed nequiciam auget potius ex suꝑbia vel latente ꝑm foris ꝓdit. Deniq; sicubi nutat fundamentuz doctrine/ ideo qꝛ ꝑpropere imꝑfecte vel inepte collocatū extitit. q̄cq̄d amplioris sciētie suꝑedificaueris vacillare minus q; habere solidi roboris necesse est. ¶ Hec in ipa meditatione mea video/ et cōfundor plangor simul et luctu cōcutior. et vltra quid agam qualiter ve ꝓuideam/ quibꝫ vtiliter conquerar non satis inuenio. Scriberem hec ipsis sigillatim pedagogis. sed immēsus eēm et apud eoꝝ plurimos nullū habeo mutue cognitionis seu familiaritatis cōmertium Scriberem ad omnes collectiue. sed videte ne stulto labore cōsumerer. qm̄ et paruitatis mee zelum plures eoꝝ more sno vl' irriderent vel ei succēserent/ vel de ꝑsumptione culparent. Credite mihi amarissima est veritas. sed nescio quo pacto apud nullos eoꝝ amplius q̄ apud litteratos qui sapientes sunt in oculis suis. apud quos omis vl' admonitio caritatiua / vel fraterna correctio cōtumeliose et vindicande deputat̄ iniurie. Postremo ꝑdicarem talia adolescentibus ipis. sed me absentem scitis/ ꝛ ipi monitoribus asperi sunt vt Flaccus ait/ atz ob vehementissimos passionū strepitus/ obsurderent veritati. Neqz verbis rudes erudiri pñt. stulitcia colligata est in corde pueri ait Sapiens. sed virga discipline fugabit illam. virga dicit non verba. ¶ Tertiꝰ defectus acriter vrget animū qui nouit sb̄ortus nō paruo dedecore in vniuersitatis gloria maculā ponit. Pluries itaq; relatio fide dignoꝝ mihi tam ꝓpe q̄ remote degēti significauit deesse frequenter sermones ī vniuersitate. etiam dominicales ad cleruz qd̄ nuꝑ aliqd̄ monstro simile et pene intolerabile semel accidisse visum extitisset Cogor tum ex hoc/ tum ex alijs quibusdā/ illā deflere scissuram miserabilem ꝛ mutilationem luctuosam/ partis non modice vniuersitatis ꝑisieñ. ꝑsertim a sacra theologie facultate. cuius scissure cām ꝑbuerunt illius de monte sono erronee temerarie ꝛ impie assertiones. Nolo putet aliquis me hoc loco iustificatiōem seu defensionē partis illiꝰ q̄ depulsa vel auulsa est/ suscepisse. fratres ꝑdicatores loquor. Viderint ipi quid egerīt ego enim fidenter ꝛ cōstanter affirmo condemnationē erroꝝ ꝑfati de monte sono rōnabiliter ꝛ catholice factā. que dum deferretur in romana curia. ego ipe baccalariꝰ cursor tunc existens cū ceteris ꝑcellentissimis atq; sapiētissimis viris ab vniuersitate legatis ꝑsens interfui. Sed nunq̄d q̄ cecide runt nō adijcient vt resurgant. qui etiam pia mater vniuersitas hec q̄ hactenus filijs irata est. nūquid tandem mīe recordabitur aut cōtinebit in ira sua mīas suas? Nūq̄d tot oues pascue sue si deliquerint aut errauerint/ eternaliter abijciet? imo etsi redire cōtemnerent. exemplū xp̄i pij pastoris imitandū erat vt quererētur. et pia quadam violentia ad ouile ꝓpriū obnitentes traherētur. q̄ to amplius dū id totis vt dicitur affectibus ꝛ votis expostulant ꝛ ꝑcant̄. At videre mihi videor quosdam nō ꝑm scientiā zelum habentes qui mox obijcient Parati inquiūt sumus eos suscipe. pacem reformare. sed integritas fidei sed vniuersitatis honor. sed ipius demū indemnitas a laboribus et expēsis ꝑtermitti nequaq̄ pñt At uero non sic loquor vt talia iudicem negligenda. nego tñ illa tanta seueritatis animositate require debere/ et ad viuum vt d̄r vulnus secari qd̄ in illo de sillana victoria dictum est. excessit medicina modū. Christiani sumus et in schola caritatis quotidie versamur sub illo qui ait. Discite a me qꝛ mitis sum et humilis corde. Et Nisi remiseritis peccata ꝛc. Ergo nō tam qd̄ liceat ex iuris rigore/ q̄ quid expediat exquirat̄. Ceterum memoriter teneo/ cur et qualiter ꝑmitus ab vniuersitatis cōsortio/ via quadam indirecta segregati sunt fratres ꝑdicti Statutū enī ꝛ cōclusum erat vt omnis gradus et honoris in vniuersitate expers fieret/ q̄squis nō iuraret tenere cōdemnatiōem suꝑ erroribꝫ ꝑdictis ab vniuersitate ꝑus. de hic ab epo ꝑisieñ fctāz Distulerūt hoc ager̄ baccalarij fratribus ꝑdictis tunc expediendis causantes se a suꝑioribus suis licentitiam ab hmōi ꝑstationem iuramenti nec dū petisse vel habuisse. Ex hac origine neq; gradus neq; cathedram neq; sermones posterius adepti sunt. Audiui tñ expost aut omnes aut plurimos eoꝝ ad ꝑfate conditiōis adimpletiōem ꝑsto fuisse. q̄ si etiā nūc vellent nō viderētur penitus nō admittendi. Attenderent o vtinam omnes/ ꝛ benigna

recogitione secum tractarent/q̄ta qual' ve
iactura spūalis est et fuit/toc hactenus ser/
mones/tot lectiones / tot falubres instru/
ctiones/in vniuersitate ⁊ alibi exīde cessas/
se. Quinetiam natural' pietas exigit vt mr̄
filio aberranti.et corpus mēbro egrotanti
cōpassione moueat. Deinde considera dā
num ꝓpriuꝫ in sermonibus.in ꝓpositionib⁹
et alijs.tum audi monitionem metro com
prehensam Si nō vis alijs ꝑcere/parce ti
bi.nec loquar vexationes.opprobria ⁊ car
ceres.ab illis quos loq̄mur ꝑlatas/q̄ tn̄ mā
suetos ⁊ benignos extimatores ad miseri/
cordiā velocius impēdēdam deflecterent.
Passa est ex aduerso fateor vniuersitas la/
boꝝ ⁊ expensarum damna plurima.ipa tn̄
meo iudicio leuiter obliuiscenda aut cōtē/
nenda sunt ꝓ cōmertio pacis.ꝓ fraterna re
cōciliatione.ꝓ reintegratione tante ꝑtis ab
rupte.tm̄mō fidei sua integritas.et vniuer
sitati suus honor ꝑmaneant vel fallor l' satꝫ
est. ¶ Exclamabunt fortassis ad hec pluri
mi eiusdem mecum esse snīe.qm̄ pacis zela
tores aut sunt aut videri volūt. Uereor tn̄
dum ad excusationē ventū erit.quibusdaꝫ
eoꝝ nihil qd̄ offerri possit ad reconciliati/
onem eius sufficiat /quin assidue calum /
nientur vel fidei vel vniuersitatis hono/
rem non seruari.ita demū neq̄ recōciliatio
vnq̄ꝫ/neq̄ pax habebitur. Ceterū nō sum
tam insolens vt vsurpem diffinire quo pa/
cto ea q̄ ꝑdiximus fides scꝫ ⁊ vniuersitatis
honor illesi manerent. Hoc vnū apud me
persuasum firmiter habeo:posse ista etiam
de facili contingere.si ad hoc non dicā om
nes.nō dicam multi sed paucissimi de vni/
uersitate cum paucis fratrib⁹ recta integra
q̄ volūtate operam dare voluerint Quod
si ex corde noluerint quicq̄d ora blanda lo
quantur/nulla via nullis ꝑcibus/nulla ob
latione idip̄m valebit obtineri. Cur ita ni/
mirum semꝑ allegabunt hanc esse cām fidi
nec ex ea posse quicq̄ꝫ remittere. Quid igit̄
reliquum est mihi vt apud semetip̄m q̄s/
q̄ꝫ redeat constituat ante cordis oculos lu/
ctuosam hanc scissuram cum ꝑteritis incō
modis. Uideat diligenter et acriter ad re/
parandam hanc iacturam/q̄tum facultatꝫ
aut gratie donum/desuꝑ acceperit tūc om̄i
deposito cōtentionis studio inquirat̄ pacē
et ꝑsequatur eam.hoc est qd̄ nunc agere sa
tago.hoc est qd̄ ꝓ vice mea his inscriptꝫ of
fero Porro q̄tum ꝓficiam vel obero pror
sus in incerto fluctuat anim⁹/noui pub/
licos hoīm mores/noui q̄ta iudicioꝝ sni/
arum q̄ꝫ varietas/noui q̄ꝫ implacabiles in
domabiles q̄ꝫ regnant in quorūdā cordib⁹
affectiones/q̄tum vigeat i eoꝝ lingnis ob
loquendi libertas effrenis q̄liter in opibus
ꝑsequendi bonos/ferox licētia deseuiat.no
ui deinde quā paucoꝝ est bona ⁊ solicita fi
de que Jesu xp̄i non q̄ sua sunt querere.
Hec vt scripta studui nō in publicum.sed
ad paucos traducere q̄s ꝑdesse nō obeē cō
fiderem Oblatrabant scio si ad quosdam
scripta hec delata fuerint ferentes indigne
īmo ꝓ scelere vel mutabilitate deputantes
q̄ꝫ pacem iacobitarum videar optasse aut ꝓ
ea verbum scriptum ve fecisse.sed libera vo
ce fatebor nec illud vnq̄ꝫ pudori deputabo
me nūc et ꝑus olim sꝑ dū modeste volui vl'
optaui/reconciliatiōem ip̄oꝝ in medijs ēt
litib⁹ optauisse Pereant qui de ma matris
aut mistici corpis feda mutilatione gloriā
tur/q̄ non sanationi student/sed medelam
querentibus crudeliter irascūtur/et q̄ addi
uisiōꝫ magis q̄ꝫ pulcerrimā vniōem demo
niaca impietate pellūtur/quoꝝ ꝑsecutio si
ꝑgunt in pacificos vnitatis amatores fu/
ere sꝑnende est.⁊ generoso aīose v̄tutꝫ pede
calcāda hoc ꝓuiso ne dānosi⁹ inde nascat̄ i
vniuersitati vel republica scandalū /hoc ei
qd̄ vehemēter ꝑtimescēdū censeo magꝫ q̄ꝫ
ꝑsecutiōem ꝓpriam. Nunc ⁊ alias euitaui
palam dicere l' agere aliq̄ q̄ dicēda vel agē/
da suggerebat zelus meus/nisi mihi mētō
verax in eis et deuotus.vestrū igit̄ erit has
quales q̄ꝫ lr̄as vel ꝓdere ve obtegere/dedu
cere rem ad q̄sdam qui extra sunt/vel peni/
tus omittere. Attn̄ quis scit si ꝓpitius as/
pirabit deus/et dabit voci sue vocē v̄tutis
ex hac rememorationis occasione/vt audi
entes audiant/⁊ intelligētes intelligāt/⁊ ꝓ
bono pacis adipiscēdo/benigniori mente
laborent/hoc ē qd̄ deꝑcor/qd̄ supplico/q̄d
ꝑ illū q̄ pax nr̄a est obtestor. In quo bene
valete mei memores/in or̄oibus vr̄is. scri
ptum Brugis.

¶ Finit.

Incipit apologeti

ca siue rn̄siua venerabilis mgr̄i Johānis
de Gerson sacre theologie doctoris egregij
et cācellarij ꝑisien̄.ad quēdā monachū do/
mus carthusie maioris querentez. Utrum
licitū foret ꝓ studio lectionis ⁊ exercitij spi